

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาสภาพและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา แต่ละขั้นมีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. ประชากร

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากับข้อมูลประชากรทั้งหมด ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 53 โรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 53 คน รวมทั้งสิ้น 106 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการปฏิบัติและการไม่ปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ 1) การวางแผน จำนวน 3 ข้อ 2) การจัดโครงสร้างองค์กร จำนวน 3 ข้อ 3) การนำองค์กร จำนวน 4 ข้อ 4) การปฏิบัติการ จำนวน 7 ข้อ 5) การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 6 ข้อ 6) การปรับปรุงพัฒนา จำนวน 3 ข้อ และ 7) การประสานงาน จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 7 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กร การปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการประสานงาน

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้ตามข้อ 1

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ที่จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ดังมีรายนามปรากฏในภาคผนวก ก)

4. คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามแต่ละข้อด้วยเทคนิค IOC (Index of item objective congruence) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อระหว่าง 0.06-1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขออนุมัติการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา โดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยตนเอง ในวันที่ 28 มิถุนายน 2557 และขอรับกลับคืนมาในวันเดียวกัน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยตั้งไว้ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นตอนที่ 1 โดยพิจารณาคัดเลือกจากข้อคำถามที่ไม่มีมีการปฏิบัติในแต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาพิจารณาหาแนวทางการพัฒนาโดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยประเด็นการสนทนา คือแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 7 ด้าน คือ การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กร การปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการประสานงาน

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำข้อมูลที่เป็นสภาพการบริหารจากขั้นตอนที่ 1 ที่มีการไม่ปฏิบัติสูงกว่าร้อยละ 50 ของแต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาจัดทำเป็นร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

3. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้จริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเชิญนักวิชาการ จำนวน 8 คน เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม จัดประชุมและบันทึกการสนทนากลุ่มในวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม (จิริยพันธ์บำรุง) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกผู้วิจัยร่วมที่มีคุณลักษณะที่มีความเหมาะสมกับการจัดกระบวนการสนทนากลุ่มในประเด็นที่ศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยเหลือ (Assistant) นอกจากนี้เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องวิดีโอบันทึกตลอดการสนทนา แล้วนำสาเหตุและปัญหาของผู้เชี่ยวชาญมาจัดลำดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการเพื่อนำข้อมูลที่ได้สังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

4.1 สร้างแผนภูมिरะดมสมอง ในการหาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่ทำการสนทนา โดยผู้วิจัยเขียนประเด็นการสนทนาไว้ตรงกลางแล้วนำคำตอบจากนักวิชาการมาทำการโยงประเด็นการสนทนาเพื่อหาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 สร้างแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์ จากแผนภูมिरะดมสมองผู้วิจัยจะนำมาทำการวิเคราะห์ความถูกต้องของทฤษฎีหลักการและเหตุผลความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างละเอียด

4.3 แผนภูมิโครงข่ายเนื้อหา ผู้วิจัยนำประเด็นการสนทนาต่าง ๆ จากแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์มาเป็นโครงข่ายตามหลักการเทคนิคโครงข่าย โดยคำนึงถึงการเรียงลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่องของเนื้อหา แล้วทำการวิเคราะห์เหตุผลความสัมพันธ์ของเนื้อหา